

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica štev. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, pololeta 13 Din, četrtletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi nčunajo po 2, pri trikratni objavi po 1:30 in pri večkratni objavi po 140 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 6.

Ljubljana, dne 15. marca 1925.

Leto IV.

Socialna politika.

Veliko se je že pisalo o ustroju in načinu socialnega zavarovanja, ki ga predpisuje leta 1922 izišli zakon o zavarovanju delavcev. Ta zakon se je pričel izvajati 1. julija 1922 in sicer samo delno. Po tem zakonu se je raztegnila obveznost zavarovanja na vse one ročne in duševne delavce, ki dajo stalno ali začasno in na podstavi kakršnegakoli delovnega razmerja svojo telesno ali duševno moč v najem, ne glede na spol ali starost.

Ker pa trenutno ni bilo mogoče začeti z vsem naenkrat, je ostalo odprto še zavarovanje poljedelskih delavcev, za katere pa določa zakon v § 6, da mora minister za socialno politiko v enem letu, ko stopi zakon v veljavo, izdati tozadevni pravilnik, ki bo urejal to zavarovanje. Isto velja za domačo industrijo. Imenovani termin je že zdavnaj prekoračen, zato je tembolj na mestu, da spomnimo na to, kar se mora po določilu zakona izvršiti tekoče leto in je dolgoletna zahteva našega, posebno industrijskega delavstva.

Imenovani zakon ureja v § 1 zavarovanje zoper bolezen, za onemoglost in starost in zoper nezgode.

Z zgoraj imenovanim dnem se je začel izvajati zakon o zavarovanju delavcev in sicer samo delno, svoje naloge vršita danes dve panogi, bolniška in nezgodna.

Preostaja še zavarovanje za onemoglost in starost, za katere pa predpisuje zakon v zaključnih odredbah v § 209 drugi odstavek: „Zavarovanje za onemoglost in starost se izvede, ko to določi ministrski svet, najkasneje pa do dne 1. julija 1925.“

Smo v letu 1925 in sicer v tretjem mesecu; še štiri mesece in zavarovanje za onemoglost in starost se bo moralo ali bi se vsaj moralo izvajati kot določa zakon; upravičeno se pa bojimo, da se

to ne bo zgodilo. Kakor že zgoraj omenjeno, je za zavarovanje poljedelskih delavcev bil določen termin enega leta, katero pa se je raztegnilo tako, da še danes po dveh letih ni urejeno, akoprav je to vprašanje v nekaterih delih države zelo pereče. Vzemimo v Sloveniji samo Štajersko in Prekmurje, kjer so posebno viničarji, ki so nujno potrebni socialnega zavarovanja, na katero čakajo že skoraj tri leta, pa ga od nikoder ni. Zakon pa je samo na papirju, ni zaželenega pravilnika.

In sedaj naj te usodi zapade še starostno zavarovanje, ki je tudi z zakonom že urejeno. Manjka samo še pravilnika, pa ga najbrž ne bo. Tako brezvestno delajo z delavstvom samo oni, ki jim je skrb za delavno ljudstvo samo deveta briga, in ki ne vedo, da se je med delavstvom, posebno med rudarji v bivši Avstro-Ogrski, počelo prvo gibanje za socialno zavarovanje že leta 1804. Za industrijsko in ostalo ročno ter duševno delavstvo je socialno zavarovanje in posebno še starostno zavarovanje od nekdanj kardinalna zahteva.

Vsled tega je kategorična potreba, da se izpopolni socialno zavarovanje. Dajte vsaj to, kar ste z zakonom določili.

Ministrstvo za socialno politiko naj služi svojemu namenu. V nasprotnem slučaju bo upravičeno domnevanje, da je to ministrstvo samo neke vrste preskrbovalnica, rezervirano mesto za nezadovoljne politike, katere se s tem na račun delavstva tolaži in zadovoljuje.

Mesto investicij — Panteon?

Pod tem naslovom se z nas norčuje list dunajskih špekulantov „Börse“, ki v svojih zadnjih številkah obravnava naše gospodarske prilike. In zdi se, da se naši merodajni krogi res ne zavedajo, kako

Delavska zakonodaja.

Pavilnik o higijenskih (zdravstvenih) in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih.

Četrto poglavje.

Sredstva za zaščito oči, pljuč, rok, nosa in telesa v obče.

§ 42. Zaščita oči.

Delavcem, ki bi jim utegnile med delom v podjetju trpeti oči od močne svetlobe, pare, tekočine ali prahu, mora dajati podjetje zaščitne naočnike iz primerne stekla ali maske za obraz. Da se zaščitijo delavci, ki delajo v bližini, se morajo, če je treba, napraviti zaščitne pregraje ali mreže.

§ 43. Zaščita pljuč.

Delavcem, katerih dihala so med delom ogrožena, morajo dajati podjetja respiratorje ali maske, ki jih je treba vzdrževati čiste.

§ 44. Zaščita nog in rok.

Delavcem, ki so jim med delom ogrožene noge, mora dajati podjetje primerno obutev.

Delavcem, ki delajo z močnimi kislinami, vročimi in škodljivimi

tekočinami, kakor tudi onim, ki poslujejo s šilastimi in ostrimi predmeti, mora dajati podjetje usnjene predpasnike, poleg tega, če to dopušča narava posla, tudi rokavice iz belega usnja, gume ali druge primerne tvarine.

§ 45. Delovna obleka.

Delavcem, ki delajo s tvarinami, posebno škodljivimi za zdravje (fosforjem, svinčevimi preparati, živim srebrom itd.), mora dajati podjetje posebno delovno obleko, ki se mora vzdrževati čista.

Pri delu izpostavljenem odprtemu plamenu mora dajati podjetje delovno obleko iz negorljive tvarine.

§ 46. Sanitetna ureditev.

Vsako podjetje, v katerem je zaposlencem ogroženo življenje in zdravje, mora imeti ves potrebni material za prvo pomoč (obvezila, pomočke za ustavljanje krvi, razkužila in nosilnice za bolnike).

Ena oseba mora biti večča ravnanju s tem materialom.

Večja podjetja, zlasti ona, ki so nad 3 km daleč od naseljenih krajev in v katerih so nezgode pogostejše mogoče, morajo urediti lastno sanitetno postajo z vsem potrebnim materialom za zdravniško pomoč.

To postajo mora upravljati strokovnjak.

Na postaji morajo biti tudi nosilnice za bolnike in po možnosti še voz za prevažanje.

se smešijo, ko na eni strani po vsem svetu moledujejo za posojila v svrhu investicij, na drugi strani pa imajo stomilijonske zneske pri roki za zgradbe, ki pomenjajo v današnjih težkih časih, zlasti za novo nastale države prav nepotreben luksus. Ali res ne more jugoslovanska vlada v času splošne gospodarske in produkcijske krize koristnejše uporabiti sto milijonov dinarjev, kot da zida tako reprezentativno poslopje, se vprašuje dopisnik. Komisija železniške direkcije je že napravilo načrt za gradnjo tunela pod Ivan planino, ki bi se dal izvesti v treh letih — pišejo listi te dni, denarja pa ni! Vsekakor bi tunel, ki bi olajšal in pocenil promet z Jadranom, imel za gospodarsko življenje drugačen pomen kakor pa panteon, v katerega naj bi se zazidalo kar 100.000.000 Din. In če še upoštevamo potrebo popravil novih železniških prog in gradnjo novih, za kar tudi ni denarja, potem se mora vsak človek pri zdravi pameti vprašati, k čemu nam bo panteon. Najhujše pa je, da tudi za stanovanjsko gradbeno akcijo ni denarja. Na tisoče in tisoče družin propadajo v brlogih ali pa sploh nimajo stanovanja. Če bi se hotela vlada lotiti tega vprašanja in investirati primerne zneske za realizacijo tega vprašanja, s čemer bi lahko preskrbela precej dela industriji, obrti in delavstvu, bi v resnici izvršila delo, ki bi bilo v korist narodu. Tako pa spriči propadanja neštevilnih družin in z zanemarjenjem vseh državnih občeukoristnih naprav si z zidanjem panteona ne bo stekla simpatij.

Če se nam inozemstvo smeji in roga, se pri takem gospodarstvu naše vlade ne smemo čuditi.

Razstava vajeniških del.

Kakor iz gospodarskega časopisja posnemamo, namerava „Zveza obrtniških zadrug“ prirediti razstavo vajeniških del. Projektirana razstava se ima vršiti meseca aprila t. l. v prostorih ljubljanskega velesejma. Razstavljena bodo dela vajencev iz območja cele Slovenije tako, da bi pri akciji tudi sodelovala Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru. Na prošnjo Zveze obrtniških zadrug v Ljubljani so za nameravano akcijo [naklonili]: Oddelek ministrstva za trgovino in industrijo 3000 Din, Trgovska in obrtniška zbornica 4000 Din, obrtna banka 2000 Din, skupno 9000 Din. Preveč gospoda v interesu vajencev ni segla v svoje žepe in čeprav je uprava ljubljanskega velesejma dala prostore za razstavo brezplačno na razpolago, ne vemo kako bodo prireditelji pokrili vseh stroškov s tako bagatelo. Kakor se poročila glase, se je za udeležbo zglasilo približno 700 razstavljalcev, ki bodo razstavili kakih 1000 izdelkov. Prijavljenci pripadajo 28 strokom. Upajmo, da bodo mizarški vajenci častno zastopani med njimi. Najboljši izdelki vsake stroke bodo dobili nagrado v obliki diplome I. in II. vrste. Svečana otvoritev bo dne 26. aprila. Vršila se bo ob ti priliki tudi učiteljska konferenca, ki bo razpravljala o novem učnem načrtu na obrtno-nadaljevalnih šolah.

Izdelki morajo biti izgotovljeni do 1. aprila in vsaj do 15. aprila pripeljani v Ljubljano.

Posetniki vajeniške razstave dobe polovično vožnjo na železnicah.

Ideja vajeniških razstav ni napačna.

Lesnim delavcem priporočamo, da razstavo v čim večjem številu posetijo in s tem veselje naših mladih sotrpinov dvignejo.

Društveni vestnik.

Črna. Na obnem zboru podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev, ki se je vršil dne 15. februarja 1925, so bili v novi odbor izvoljeni sledeči sodrugi in sicer: Predsednik Šahman Franc, predsednikov namestnik Štefan Jurij, blagajnik Jesenjsek Josip, tajnik Miloš Šmidhofer, odborniki: Stropnik Andrej, Libnik Franc, Tajmuth Oswald in Baško Alojzij. Kot namestniki odbornikov so bili nadalje izvoljeni sodrugi: Šifrer Andrej, Bizjak Franc, Hodnik Matevž in Terglav Jakob.

Končno sta bila izvoljena v kontrolo sodruga Lenasj Egidij in Klančnik ter njihova namestnika sodruga Tišler Franc in Golob K.

Iz dejstva, da si je novi odbor stavil kot prvo in najvažnejšo nalogo privedi vse lesno delavstvo v strokovno organizacijo, je posneti, da se zaveda vzvišenega pomena čvrste strokovne organizacije.

Vsekakor je tako delo nujno potrebno, ob enem pa tudi, čeprav trdo, vendar plemenito. Prav je tako. Odboru podružnici v Črni želimo mnogo uspeha. Osvoboditev iz kapitalističnega jarma in lepa bodočnost more biti le delo nas samih. Prvi predpogoj vsakega uspešnega dela pa je močna in utrjena strokovna organizacija.

Ljubljana. Občni zbor tukajšnje podružnice lesnih delavcev se je vršil dne 25. januarja 1925 v salonu „Pri levu“, Gosposvetska cesta.

Predsednik sodrug Alojzij Erjavec otvoril občni zbor s sledečim dnevnim redom. Poročilo: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) kontrole. 2. Volitev novega odbora. 3. Razno.

Predsednik predlaga, naj se izvoli komisija za sestavo kandidatne liste za novi odbor. Izvoli se iz vsake delavnice po eden član. Nato poda predsednik svoje poročilo o splošnem gibanju podružnice v Ljubljani. Vzpodbuja člane na agilnost in za povzdigo organizacije. Posebno pozornost obrača brezposelnosti in opozarja mizarje, naj pazijo na to, da jim ne bodo podjetniki umetnim potom zniževali plač. Nikakor se od strani delavcev ne sme dopuščati, da bi podjetniki prekoračili kolektivne pogodbe, sklenjene po zadnji stavki.

Priporoča članstvu, da se svojih mesečnih shodov v večjem številu udeležuje, ker le shodi so glavna opora za delo odbora, le na shodih je možno dobiti potrebnih navodil od strani članov za nadaljno delovanje. Spomni se sledečih umrlih članov: ss. Šenk Aleš, umrl 6. junija 1924, Sone Anton, umrl 1. januarja 1925, in Rožnik Josip, umrl 19. januarja 1925.

Iz poročila tajnika je bilo med drugim posneti, da se je vršilo 16 rednih in 2 izredni seji; nadalje 9 shodov in polletni občni zbor.

Blagajniško poročilo poda s. Virant, ki obenem tudi obrazloži finančni uspeh silvestrova veselice.

Za kontrolo je izjavil s. Žebave, da je gospodarstvo v podružnici tekom leta 1924 bilo v najlepšem redu.

Poročila so bila brez ugovora vzeta na znanje.

Preide se k volitvam novega odbora.

Komisija, ki je imela sestaviti kandidatno listo, je v izvolitev predlagala sledeče sodruge in sicer: Škerjanc Ivan, predsednik; Antončič Matevž, predsednikov namestnik; Tomšič France, tajnik; Virant Anton, blagajnik; Zaje Franc, Zanoškar Ivan, Burjak Ivan, Virant Alojzij, Breskvar Franc, Rupnik Franc in Arhar Anton, odborniki. V kontrolo: Osterman Jakob, Baštola Ivan in Žagar Franc.

Pri točki razno se razvije razprava o konkurenci mizarjev v Št. Vidu nad Ljubljano, ki je mogoča le vsled zaslepljenosti tamkajšnjih pomočnikov, ki ne poznajo organizacije in ne osemurnika. Sodruga Erjavec predlaga, da se napne vse sile za ustanovitev podružnice v Št. Vidu. Sodruga Kordič govori o brezposelnosti in nezavednosti delavstva, ki še danes v velikem številu ne spoznava, kaj pomeni zanj strokovna organizacija.

Sodruga Predsednik je zaključil občni zbor, kateri se je mirno razšel.

Ljubljanski lesni delavci, pozor! Na praznik dne 25. marca 1925 se vrši važen mesečni shod, ki ga sklicuje ljubljanska podružnica. Shod se bo vršil v salonu gostilne „Pri levu“ na Gosposvetski cesti in se prične ob 9. uri dopoldne.

Vsi ljubljanski lesni delavci in oni v okolici se nujno vabijo, da se napovedanega shoda v polnem številu in točno ob določeni uri udeleže.

Maribor. Občni zbor podružnice lesnih delavcev v Mariboru se je vršil dne 15. februarja t. l. dopoldne v dvorani „Ljudskega doma“ na Ruški cesti. Predsedoval je dotedanji predsednik Kolar. Na dnevnem redu so bile sledeče točke:

1. Poročila funkcionarjev.

2. Volitev novega odbora.

3. Raznoterosti.

Zapisnik zadnjega občnega zbora je prečital s. Matijašič. Blagajniško poročilo je podal s. Kopic, poročilo o stanju bolniškega sklada pa s. Inkret.

Sodrugi od kontrole poudarjajo, da so pri svojem pregledovanju opazili, da so knjige in računi sicer v popolnem redu, da glede vplačevanja prispevkov s strani mnogih članov vlada neverjetna zanikernost. Navzoče članstvo je poročila vzelo na znanje in podelilo staremu odboru odvezo.

V novi odbor so bili izvoljeni sodrugi:

Predsednik Pavličič Martin, namestnik Plohl Ivan, blagajnik Klančnik Ivan, namestnik Močnik Anton, tajnik Skrinjer Ivan, na-

mestnik Slana Martin; odborniki: Kmetič Ivan, Simonič Simon, Štraus Ivan, Polak Jakob; pregledniki: Kopic Franc, Mesarič Ivan, Spitz Jakob.

Na povabilo podružnice lesnih delavcev v Mariboru se je udeležil zborovanja tudi sodrug Tokan.

Po izžerpanem dnevnem redu se je vršilo drugo zborovanje in sicer pomočniško, navzoči so bili na zahtevo podružnice delegatje zadruga mizarskih mojstrov v Mariboru. Izvoljen je bil nov pomočniški predsednik Pavličič Martin.

Dopisi.

Sodrug Pajer nas prosi, da priobčimo nastopni dopis: Dne 22. februarja 1925 sem bil v Mislinjah. Po naključju sem prišel v gostilni „Škof“ skupaj z nekim mislinjskim delavcem, katerega je naša organizacija enkrat že izključila radi kršenja osemurnega delovnega časa. Ker je bil pijan, je začel zabavljati in kritizirati, da smo sami zaupniki in predsednik Gros podružnice v Mislinjah krivi, da ni več močne organizacije. Zadiral se je najbolj v mene, mi očital, da sem se g. Pergerju prilizoval, ter na ta način dobil stanovanje. Stanovanje je pa namreč dobil moj tast, a gospod Perger mi je dejal, da moram z njim. To mi ni na noben način ugajalo, da bi se moral zapored dvakrat seliti, ker sem nameraval itak se izseliti ter se umakniti tem mislinjskim habakukom. Po mojem mnenju niso to delavci, da bi znali resno in prevdarno misliti.

V razgovoru s g. Pergerjem sem omenil, da ne rabim stanovanja, ker moram itak vsled slabih razmer zapustiti podjetje. Na vprašanje, koliko časa bom še potreboval stanovanje, mu nisem mogel dati jasnega odgovora. Napravila vsa termin do 20. januarja 1924. Poslovil sem se ter se preselil v Prevalje. Da bi delavce pri njem kaj tožil, je grda laž.

Kar sva imela s g. Hübnerjem pri obračunu, je bil kot priča k temu poklican g. Ovčar, in ta lahko vso stvar razloži.

Mislím, da za sedaj zadostuje toliko, če je pa treba, da opišem tudi razgovor s Hübnerjem, tega rade volje podam.

Mislinjskim delavcem pa priporočam, da jim je treba mnogo manj alkohola, a tembolj dobre in močne organizacije. Tako ne boče treba nič več kritizirati čez poštene in organizirane delavce.

Franc Pajer, žagar v Prevaljah.

Morda se bo tudi iz Mislinj kdo oglasil in bomo v tem slučaju istotako vsak dopis priobčili.

Iz obratov.

Dodatno k vrsticam, ki smo jih priobčili v zadnji številki našega lista o „Stavbni družbi“ na Vrtači v Ljubljani, še dostavljamo, da so poleg popolnoma zafušane mizarskega dela za Jadransko banko v Beogradu, dosegli teoretični modrijani te družbe še nek drugi rekord upravne „spesobnosti“.

V Beogradu samem so arhitektonski risarji Stavbne družbe tako temeljito zavozili, da ne bo mogla izlepa računati na kako drugo delo v tem mestu. Merodajni činitelji, ki so bili interesirani na stavbi Jadranske banke, bodo gotovo v zadostni meri zato poskrbeli. Toda posrečilo se je stavbni družbi, da je, še predno je bila Jadranska banka dogotovljena, dobila neko veliko delo, sicer ne v Beogradu, pač pa v Užici. Teoretični gospodarji Stavbne družbe so računali in računali, kako bi najceneje prišli do mizarskega dela. Če bi pa bili računali in sicer pravilno računali ter pri tem upoštevali tudi druge okolščine, ne samo suhe številke, bi bili prišli na sled, da so zopet ustrelili kapitalnega kozla. Gospodje so izračunali, da bodo izšli ceneje, če ne bo treba mizarsko delo prevažati po železnici. Zato so pregovorili upravni odbor družbe, da je, ne vemo ali kupil ali vzel v najem, neko večjo mizarnico v Zemunu. Naj bo s to mizarnico kakorkoli, fakt je, da se danes dela mizarsko delo Stavbne družbe za Užice v Zemunu. Ali, in to je značilno, les za mizarsko delo, ki se ga, kakor rečeno, izdeluje v Zemunu, se žaga in prirezuje v Ljubljani in se v kosmatem stanju pošilja v Zemun. Res je, da je prevoz kosmatega lesa po železnici sicer nekoliko cenejši kakor prevoz gotovih mizarskih izdelkov. Ako bi pa gospodje imeli v vidu, da se za delo, ki se ga izvrši v Zemunu tekóm enega

meseca, izvrši v Ljubljani tekóm štirinajst dni, tedaj bi se kmalu prepričali, da bi v Ljubljani izdelano mizarsko delo za Užice navzlic večji prevozni tarifi bilo najmanj za eno tretjino ceneje.

Gospodje naj malo mislijo, potem nam pa bodo dali prav.

Čudno se nam zdi, da se med upravnimi odborniki in delničarji Stavbne družbe ne najde človeka, ki bi imel o solidnem gospodarstvu in produkciji nekoliko drugačne pojme kakor pa jih imajo oni, ki vsled pomanjkanja vsakojake prakse bodo celo podjetje neizogibno spravili na kant.

Beleške.

Zakaj zahtevajo naši industriji uvedbo carinske zaščite. Je sicer res, da nekatere industrijske panoge vsled inozemske konkurence trpe in to celo tako, da so resno ogrožene. Naši industriji pa zahtevajo pavšalno zaščito za vso industrijo in to radi tega, da bi potem lahko diktirali cene svojim proizvodom in široke plasti konzumentov po mili volji skubili. Vzemimo na primer sledeči slučaj, ki jasno dokazuje, za kaj se našim industrijem in to onim, ki so najglasnejši, gre:

V Jugoslaviji se nahaja nekaj tovarnen, v katerih izdelujejo kvas za peko kruha. Vse te tovarne so kartelirane. Kvas iz domačih tovarnen stane pri odjemu 300 kg mesečno 31 Din kg. Češki kvas stane franko slovenska postaja 27 Din, pri tej ceni pa plača inozemska tovarna 6.50 Din uvozne carine in 2.50 Din voznine, špediterski stroški znašajo tudi 50 para, torej stane inozemski kvas neto komaj 18.50 Din. Iz tega sledi, da zaslužijo domače tovarne nič manj kot 1150 Din pri 100 kg prekomernega dobička. Razume se, da so domače kartelirane tovarne storile vse, da se iznebijo inozemske konkurence! Najbolj značilno je, da se je iz Ljubljane od carinskega kemičnega preizkuševališča vrnilo neki češki tovarni 500 kg kvasu in deloma konfisciralo z motivacijo, da ima 5 do 10 odstotkov preveč kipele moči! Kar se tiče analize, katero je odredila vlada pri carinarnicah, je to le pretveza, da se onemogoči uvoz inozemskega blaga! Najboljša analiza za kvas so po našem mnenju peki sami in ti pravijo, da je kvaliteta češkega kvasu izborna. Iz tega slučaja se vidi kako si gospodje tovarnarji zaščito industrije predstavljajo. Njim ne zadostuje primeren zaslužek, ob katerem bi mogli pošteno živeti; popolnoma proste roke hočejo imeti in kakor blazni ropati žepa širokih mas prebivalstva, osobito delovnega ljudstva kot konzumenta, ki bi ga najraje proglasili za brezpravno rajo. Za tako zaščito industrije se razen prizadetih oderuhov ne more ogrevati nihče, nasprotno jo je treba z vsemi sredstvi onemogočiti.

Statistika. V letu 1924 je bilo prijavljenih ministrstvu za socialno politiko 148 tarifnih pokretov radi povišanja zaslužka, v katerih je bilo zainteresiranih 24.625 delavcev. Največ tarifnih pokretov je beležiti v oblačilni in hranilni industriji. V letu 1924 je bilo prijavljenih 7297 nesreč pri delu, od teh 144 smrtnih, 14.277 nesmrtnih nesreč se je dogodilo pri strojih, dočim je bilo pri strojih smrtnih nesreč 33.

Podražitev piva. Gospodje posestniki pivovaren v Jugoslaviji so ustanovili kartel, h kateremu so pristopili vse pivovarne cele države. Očividno so delniške družbe in privatni posestniki pivovaren stvorili kartel zato, da izločijo vsako konkurenco, pa tudi v nameri, da bodo konzumente piva neomejeno skubili. Prvi korak, ki ga je novi kartel napravil, je ta, da je v drugi polovici meseca februarja t. l. podražil pivo pri hektolitru kar za 80 Din odnosno pri litru za 80 para. Gostilničarji seveda ne bodo leni in bodo teh 80 par zaokrožili na celi dinar. Spominjamo se, da je svoječasnno podraženje piva za dva krajcarja pri vrčku po graških pivovarnah po industrijskih centrih povzročilo hud odpor in bojkot. Toda graški pivovarnarji so bili napram sedanjim jugoslovenskim pivovarnarjem pravcate šleve. Sedanji naši pivovarnarji so v tem pogledu drugi možakarji. Pivo podraže pri vrčku, to je pol litru, kar za 50 krajcarjev, ne da bi z očesom trenili in vsa javnost jemlje njihov sklep mirne duše na znanje, ne da bi se pri tem povspela do najmanjšega protesta. Hvala bogu, da pri nas pivo ne tvori del prehrane, kakor je to na primer slučaj v Avstriji, Češkoslovaškem itd. Zato bo zelo pametno, da zlasti delavstvo prepusti pivo gospodom pivovarnarjem samim, da ga sami pijejo.

Iz tajništva.

Funkcionarje podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev v Ptujju se s tem opozarja, da so nekateri člani s svojimi prispevki v zaostanku. Dotične članke je opozoriti, da zgbue vse svoje pravice pri društvu, ako svojih prispevkov čimprej ne poravnajo.

Končno je treba pribiti, da podružnica v Ptujju s svojimi obračuni tudi zaostaja. Članstvo ptujske podružnice naj svoje funkcionarje malo podreza, da se bodo ravnali po redu, ki je predpogoj pravičnega poslovanja vsake resne strokovne organizacije. Šlendrijanu, kakršen v tem oziru vlada v ptujski podružnici, je napraviti konec. Zavedni člani naj torej pritiskajo, da bo zavlada red.

Prosveta.

Zadruga „Delavsko-kmečka Matica“ je izdala dve lični knjižici na dobrem papirju in modernimi platnicami in sicer: Maksim Gorkij „Deveti januar“, črtica, ki slika leto 1905 v Rusiji, ko je pop Gapon peljal delavstvo pred carske palače in kjer so demonstrante sprejele krogle in kosaške sablje. Knjigo krasita tudi dve sliki v tekstu. Cena je 7.50 Din. Dobiva se v založništvu in v vseh knjigarnah.

Mizarski tečaj za detajlno risanje v naravni velikosti namerava prirediti Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani. Tečaj bo vodil g. Tratnik, profesor na srednji tehnični šoli. Prijave naj se vpošljejo na naslov urada za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta 22, najkasneje do 12. marca. Pričetek se bo naznanil vsem udeležencem pismenim potom. Vsak udeleženeec mora prinesiti s seboj risalno desko v velikosti 2.10 krat 1.10 m. Natančnejše informacije dobe zainteresirani v uradni pisarni.

Sodrugom mizarjem, zlasti pa mlajšim priporočamo, da se prilike, ki se jim nudi, v izdatni meri poslužijo.

Nadaljevanje razprave glede razmer v Glažuti.

Osrednjemu društvu lesnih delavcev

v Ljubljani.

Na Vaš cenjeni dopis z dne 6. novembra 1924 v zadevi mezdnege spora pri gozdni upravi Karla Auersperga zaposlenih delavcev je Delavska zbornica zaprosila Inspekcijo dela v Ljubljani za posredovanje, ki se je tudi izvršilo pismenim potom 5. februarja 1925.

Gozdni urad je na to vlogo odgovoril Inspekciji dela v Ljubljani nastopno:

Gozdni urad Karola Auersperga

Kočevje.

Kočevje, dne 11. feb. 1925.

Oblastni Inspekciji dela Ljubljana.

Z ozirom na št. 340 z dne 5. t. m. se poroča sledeče: Po ustavitvi obrata (žage) v Glažuti od strani Gospodarske zveze smo prevzeli tamošnje delavstvo z nekoliko manjšo plačo nego je plačala Gospodarska zveza.

Delavstvo je bilo s tem zadovoljno.

Od tedaj se plača ni znižala, čeprav je postal obrat v Glažuti pasiven z ozirom na vrednost okroglega lesa radi obstoječe krize pri prodaji desk.

V ostalem pa so plače v Glažuti višje nego na drugih žagah v tem kraju, katere so ravno tako oddaljene.

Plača na uro znaša za 14 let stare otroke 2.50, za žene 3, za moške 4.30 do 5.50 in za žagarje 6 Din. Razen tega imajo vsi delavci prosto stanovanje in prosto kurivo.

Neoženjeni delavci plačajo dnevno za hrano (zajutrek, kosilo in večerjo) 17 Din. Radi tega jim ostaja na razpolago pri urni plači od 4.30 do 6 Din za druge potrebščine (obleko, perilo, tobak itd.) po višini zasluzka še 17.40 do 31 Din dnevno pri osemurnem delu.

Osem družin je to zimo zaklalo za lastno uporabo pet rejnih prašičev, katere so deloma redili, deloma že rejene kupili.

Vsaka družina si drži večje število perutnine, nadalje drže tudi pet koz za mleko.

Krompir in deloma tudi fižol si priskrbuje delavstvo v jeseni v večjih množinah direktno pri kmetih v okolici.

Najvažnejše življenske potrebščine so v Glažuti v zadostni količini in dobri kakovosti na razpolago in se oddajajo delavstvu mnogo

ceneje nego so cene v Kočevju. Za nakup teh potrebščin na debelo dajemo potreben kapital brezobrestno na razpolago.

Današnje prodajne cene so n. pr. sledeče:

	za 1 kg v dinarjih	v Glažuti	v Kočevju
Moka št. 0 in 2		7.50	8.50
kristalni sladkor		15.25	15.50
makaroni		11.—	14.—
riž		9.15	9.50 do 11.50
kava		48.75	55.—
frank		23.50	25.—
milo		16.75	17.— do 19.—
olje		28.39	30.—
petrolej		7.—	8.—
mast		30.30	39.—

Pripomnimo še, da delavstvo v Glažuti 16 praznikov v letu ne dela, na katerih se drugod in na tuk. premogokopu dela. Ker na večji produkciji nimamo zanimanja, nimamo ničesar proti temu, ali delavstvo te dni nima zasluzka.

Ne razumemo, kako pride Borza dela do tega, da se zoper nas pritoži, ker smo že 13. januarja v glavnem navedene razmere priobčili Osrednjemu društvu lesnih delavcev v Ljubljani.

Gozdni svetnik: Schadinger.

Inspekcija dela je nato odstopila dopis Delavski zbornici 27. februarja v izjavo, v koliko odgovarjajo navedeni podatki istini.

Nato je zbornica delegovala s. Kopača v Kočevje v svrhu izvida. Leta je potom faktur ugotovil, da se nakupnim cenam priščeje 3% zvišanje, ki znaša prevoz od žel. postaje do Glažute. V teh 3% je zapopadana odškodnina izdajalcu živeža. Cene se določujejo po fakturah + 3%.

Gosp. gozdarski svetnik je pokazal tudi pisma, iz katerih je posneti, da se zavzemajo za kantino na Glažuti mnogobrojni konkurenti, ki ponujajo precej visoke svote, če bi dobili razprodajo v zakup. Pa tudi razprodajalec zahteva zvišanje odškodnine. Eno in drugo odklanja Gozdni urad.

Glede zvišanja mezd v splošnem je začasno nemogoče delavstvu ustreči, ker tiči lesna industrija trenutno v hudi krizi.

Na drugi strani pa pritiskajo domači lesni trgovci vehementno na znižanje obstoječih mezd, ker drži edino predstoječi urad mezde na tej za ostale lesne trgovce nedosegljivi višini. Zastopnik Delavske zbornice je sam čital vposlana tozadevna pisma.

Gospod gozdarski svetnik Schadinger je podal izjavo, da ne obstoja začasno nobena nevarnost za znižanje delavskih mezd. Ravnotako kategorično je pa tudi izjavil, da odklanja vsake take navsvete, ki gredo za tem, da bi se delavstvu v tem kritičnem času zniževala mezda.

Končno je po dolgotrajni predmetni diskuziji pristal na to, da bo še enkrat pregledal del. mezde in bo tam, kjer so res današnjim razmeram neprikladno nizke, iste reguliral.

Naše mnenje bomo v ti zadevi povedali prihodnjič.

Razno.

Srečna Čehoslovaška. Pravzaprav srečni delavci v tej državi, ker s 1. aprilom t. l. vpelje nov način izplačevanja brezposelnih podpor in sicer takozvani „Gentski“ sistem. Podpore za brezposelne bodo s 1. aprilom izplačevale organizacije in sicer na račun državnih blagajn. Vsak brezposeln delavec, ki bo prejemal podporo od svoje strokovne organizacije, bo prejel še enkrat toliko s strani države. O tem sistemu izplačevanja bomo še spregovorili.

Pri nas pa še dolgo ni misliti o vpeljavi Gentskega sistema, ker pač nimamo moči, da bi to izvojevali. Nam še dolgo ne bo sijalo solnce, kot sije v modernih državah.

Dne 28. februarja t. l. je v Berlinu umrl prvi prezident Nemške republike Friderik Ebert. Ebert je bil izpučen sedlar.

Dne 13. marca 1848 je izbruhnila revolucija na Dunaju.

Dne 14. marca 1883 je umrl Karl Marx.

Dne 17. marca 1917 se je ruski car odpovedal prestolu.

Dne 21. marca 1919 je bila na Madžarskem upostavljena sovjetska diktatura.

Dne 23. marca 1919 je avstrijski cesar Karl pobegnil.

Dne 26. marca 1871 je bila proklamirana pariška komuna.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani, Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.